

ECO-WAY Maciej Bosek

Ul. Ks. Cz. Klimasa 41b/31, 50-515 Wrocław

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
USTALEŃ I ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA CIESZYNA
OBEJMUJĄCEJ TEREN POŁOŻONY PO PÓŁNOCNEJ STRONIE CMENTARZA
KOMUNALNEGO PRZY UL. KATOWICKIEJ**

Opracowanie:

mgr inż. Jolanta Holeksa

mgr Emilia Pinkas

Wrocław, sierpień 2016 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. PRZEDMIOT, CEL I METODYKA OPRACOWANIA PROGNOZY	4
3. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTU ZMIANY STUDIUM ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	5
3.1. LOKALIZACJA.....	6
3.2. MORFOLOGIA TERENU	6
3.3. BUDOWA GEOLOGICZNA	6
3.4. WARUNKI GLEBOWE	7
3.5. WARUNKI WODNE	7
3.6. WARUNKI KLIMATYCZNE i powietrze atmosferyczne.....	10
3.7. ŚWIAT ROŚLINNY I ZWIERZĘCY	12
3.8. OCENA STANU ŚRODOWISKA I JEGO ODPORNOŚCI NA DEGRADACJĘ	14
4. SKUTKI I OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM	15
4.1. SKUTKI I OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM Z PUNKTU WIDZENIA JEGO ZGODNOŚCI Z UWARUNKOWANIAMI OKREŚLONYMI W OPRACOWANIU EKOFIZJOGRAFICZNYM.....	15
4.2. SKUTKI I OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM Z PUNKTU WIDZENIA WŁAŚCIWYCH PROPORCJI POMIĘDZY TERENAMI O RÓŻNYCH FORMACH UŻYTKOWANIA	16
4.3. skutki dla środowiska, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu	16
4.3.1. PRZYJĘTE ZAŁOŻENIA.....	16
4.3.2. PROGNOZA SKUTKÓW WPŁYWU USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	17
4.3.3. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ..	18
4.4. SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU, W TYM PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	19
4.4.1. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA.....	19
4.4.2. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA	19
4.4.3. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI	19
4.4.4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ.....	20
4.4.5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE	20
4.4.6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI I GLEBĘ	20
4.4.7. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ	20
4.4.8. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT LOKALNY	21
4.4.9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT AKUSTYCZNY.....	21
4.4.10. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE	21
4.4.11. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI i DOBRA MATERIALNE	21
4.4.12. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM	22
5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU ZMIANY STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE	22
5.1. OBSZARy OBJĘTE FORMAMI OCHRONY PRZYRODY	22
5.2. GRUNTY ROLNE I LEŚNE.....	22

5.3.	OBSZARY Z UDOKUMENTOWANYMI ZŁOŻAMI SUROWCÓW NATURALNYCH I REGIONALNYMI ZASOBAMI WÓD	22
5.4.	OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNE	22
6.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	23
6.1.	DOKUMENTY NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I WSPÓLNOTOWYM.....	23
6.2.	DOKUMENTY NA SZCZEBLU KRAJOWYM.....	23
6.3.	DOKUMENTY NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM	23
7.	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ZAPISÓW ZAWARTYCH W STUDIUM.....	24
8.	PROPONOWANE ROZWIĄZANIA	24
8.1.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI Studium	24
8.2.	NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ TERENU.....	24
8.3.	NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE	24
8.4.	NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA WODY	25
8.5.	EMISJA HAŁASU.....	25
8.6.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W ZMIANIE STUDIUM.....	25
8.7.	OCENA MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ELIMINUJĄCYCH LUB OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, W TYM NA KRAJOBRAZ, KTÓRE MOGĄ WYNIKAĆ Z REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM.....	25
8.8.	PROPOZYCJE INNYCH USTALEŃ SPRZYJAJĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA	26
9.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM ORAZ PROPOZYCJE CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	26
10.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	27

1. WSTĘP

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana na potrzeby projektu I zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna obejmującego teren położony po północnej stronie cmentarza komunalnego przy ul. Katowickiej, w związku z wymogiem art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 353). Zakres merytoryczny dokumentu przyjęto zgodnie z art. 51 ust. 2 ww. ustawy. Podstawę prawną stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 672),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2015r., poz. 1651 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 778.),

Ponadto wykorzystano następujące materiały:

- Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna, obejmującego teren położony po północnej stronie cmentarza komunalnego przy ul. Katowickiej,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna (Uchwała Nr XXXIII/338/13 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 27 czerwca 2013r.),
- Gminny Program Ochrony Środowiska Miasta Cieszyna na lata 2006 – 2015 (Uchwała Nr XLVII/479/06 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 23 marca 2006 r.),
- Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego” do roku 2015, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019 (Uchwała Nr XXXIV-302-13 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 25 czerwca 2013 r.),
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Miasta Cieszyn (Ekostandard 2011 r.),
- Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 (Uchwała Nr V/11/8/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2015 r.).

Zakres prognozy oddziaływania na środowisko definiuje art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. Ponadto zakres niniejszej prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach i z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Cieszynie.

2. PRZEDMIOT, CEL I METODYKA OPRACOWANIA PROGNOZY

Przedmiotem niniejszego opracowania jest analiza ustaleń zawartych w projekcie I zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna

obejmującego teren położony po północnej stronie cmentarza komunalnego przy ul. Katowickiej, odnoszących się do przeznaczenia terenów oraz zasad ich zabudowy i zagospodarowania w granicach zakresu przedmiotowej zmiany.

Celem dokumentu jest określenie i ocena wpływu ustaleń projektu I zmiany studium na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.

Prognozę sporządzono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku oraz o przewidywanych kierunkach zainwestowania i zagospodarowania terenów. Ustosunkowano się do projektu zmiany studium. Wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń I zmiany studium na środowisko. Wykonanie prognozy poprzedziła wizja terenowa. Wszelkie wykorzystane informacje oparto na materiałach środowiskowych oraz planistycznych wykonanych na przedmiotowym terenie oraz zawartych m. in. w opracowaniu ekofizjograficznym. Ponadto ocena ewentualnej degradacji i zagrożeń środowiska, jakie mogą wystąpić przy zagospodarowaniu została oparta na danych dotyczących inwestycji o podobnym charakterze, zlokalizowanych na obszarach o zbliżonych uwarunkowaniach przyrodniczych.

3. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTU ZMIANY STUDIUM ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Uchwałą Nr XXI/189/16 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 28 kwietnia 2016 roku Rada Miejska Cieszyna przystąpiła do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna. Granicami I zmiany studium objęty został teren przeznaczony obecnie pod rozmieszczenie wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², o łącznej powierzchni ok. 5 ha. Celem wprowadzonej zmiany studium jest dokonanie zmiany w zakresie przyszłej funkcji terenu oznaczonego symbolem M3UC z terenu o funkcji handlowo-usługowej na teren o funkcji produkcyjno-usługowej oznaczony symbolem M1PU. Tego typu zmiana przeznaczenia w granicach przedmiotowego obszaru podyktowana jest potrzebą gminy w zakresie utworzenia nowych miejsc pracy.

W analizowanym projekcie I zmiany studium składającym się z tekstu i załącznika rysunkowego sporządzonego na mapie w skali 1: 7500, określone zostało m. in.:

- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów tj.:
- MNU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej,
- PU – tereny wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług,
- podstawowy układ drogowy,
- zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

W myśl przepisów prawa projekt I zmiany studium winien być zgodny z obowiązującymi dokumentami strategicznymi sporządzanymi zarówno na poziomie lokalnym jak i ponadlokalnym.

W przypadku przedmiotowego projektu, ze względu na jego stosunkowo mały areał, jak i charakter inwestycji najistotniejsze powiązania stanowić będą dokumenty obowiązujące na poziomie gminnym.

ANALIZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

3.1. LOKALIZACJA

Obszar objęty projektem I zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna obejmującej teren położony po północnej stronie cmentarza komunalnego przy ul. Katowickiej zajmuje powierzchnię ok. 5 ha. Od południa graniczy z cmentarzem komunalnym, od północy z ul. Letnią, od wschodu z ciekim wodnym Sarkander, a od zachodu z ul. Katowicką. Swym zasięgiem obejmuje teren wskazany w obowiązującym studium pod obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

3.2. MORFOLOGIA TERENU

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne (J. Kondracki 1994), analizowany obszar należy do prowincji Karpaty i Podkarpacie (51) podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513), makroregionu Pogórze Zachodniobeskidzkie (513.3), mezoregionu Pogórze Śląskie (513.32).

Obszar opracowania nachylony jest w kierunku wschodnim w dolinę cieku wodnego. Najniższy punkt terenu znajduje się na wysokości około 306 m n.p.m. Nachylenie terenu stopniowo wzrasta od cieku wodnego w kierunku zachodnim osiągając najwyższą wartość 322 m n.p.m. wzdłuż zachodniej granicy opracowania – ul. Katowickiej.

3.3. BUDOWA GEOLOGICZNA

W obrębie Cieszyna znajdują się dwa regiony geologiczne: zapadlisko przedkarpackie obejmujące północną część miasta i fliszowe Karpaty zewnętrzne obejmujące część południową i środkową miasta.

Zachodnie Karpaty zewnętrzne (fliszowe) zbudowane są z osadów górno jurajskich, kredowych i paleogeńskich. Można tu wyróżnić serię śląska, którą tworzą seria piaskowcowo-łupkowe, w których stosunek łupków do piaskowców jest zmienny. Największy udział mają wapienie cieszyńskie i łupki cieszyńskie z wkładkami wapieni. Skały są spękane, zuskokowane i często sfałdowane, co w dużej mierze komplikuje przepływ i gromadzenie się wód podziemnych.

Utwory fliszowe, których miąższość wynosi na ogół 1-3 m, pokryte są czwartorzędowymi glinami zwietrzelinowymi zawierającymi okruchy piaskowców. Ponadto lokalnie na utworach fliszowych oraz powszechnie na przedgórzu występują lessy. Są one porowate, lekkie i bezwarstwowe. Pod tymi utworami, głównie na przedgórzu, występują warstwy żwirowo-piaszczyste mające zasadnicze znaczenie dla zasobności w wody podziemne.

Ponadto doliny cieków wypełnione są czwartorzędowymi utworami aluwialnymi. Są to otoczaki i żwiry z domieszką piasków, w stropowej części zaglinione, o miąższości dochodzącej do 5 m, rzadko do 10 m.

Na analizowanym obszarze podłoże gruntowe składa się głównie z piasków i żwirów rzecznych oraz, w mniejszym stopniu, z piasków i żwirów wodnolodowcowych. Na przedmiotowym obszarze nie stwierdzono występowania udokumentowanych złóż surowców mineralnych.

3.4. WARUNKI GLEBOWE

Negatywne oddziaływanie człowieka na powierzchnię ziemi charakteryzuje się pogorszeniem jakości gleb tj. procesami degradacji lub dewastacji gleb zarówno w zakresie ich właściwości mechanicznych, jak i składu chemicznego. Głównie czynniki mające wpływ na powierzchnię ziemi to m.in. mechaniczne niszczenie pokrywy glebowej wskutek procesów urbanizacji, chemiczne zanieczyszczenie gleb, a w tym zakwaszenie, zasolenie oraz zanieczyszczenie metalami ciężkimi, które związane jest z emisją zanieczyszczeń do powietrza, stosowaniem nadmiernej ilości nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz składowaniem odpadów komunalnych i przemysłowych. Teren opracowania jest terenem niezagospodarowanym, pomimo iż w obowiązujących dokumentach planistycznych przeznaczony został pod obiekty handlowo-usługowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m². W granicach opracowania występują gleby o podłożu piaskowo-żwirowym, a zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym, warunki podłoża gruntowego zostały określone jako niekorzystne. Dodatkowo, ze względu na swoją lokalizację przedmiotowy obszar narażony jest na infiltrację zanieczyszczeń pochodzących z terenów sąsiadujących tj. głównie z terenów dróg zlokalizowanych w sąsiedztwie obszaru opracowania.

Fot.1. Zachodnia granica obszaru opracowania (ul. Katowicka) i tereny sąsiednie.

3.5. WARUNKI WODNE

Wody powierzchniowe

Cieszyn położony jest w dorzeczu Odry nad jej prawobrzeżnym dopływem, rzeką Olzą. Teren miasta odwadniany jest przez rzekę Olzę i jej dopływy. Dopływy Bobrówki na terenie Cieszyna to: potok Sarkander (przecinający obszar opracowania), Sarkandrowiec, Boguniówka, Krośnianka i Bielawiec.

Na terenie Cieszyna największy odpływ notuje się w półroczu zimowym, stanowi on 53,3% odpływu rocznego. Zaznaczają się dwa wezbrania: wiosenne od marca do kwietnia, z maksimum w kwietniu i wezbranie letnie z maksimum w lipcu. Minimum średniego przepływu przypada na październik.

W sąsiedztwie obszaru opracowania, od strony wschodniej, przepływa potok Sarkander. Zgodnie z mapami ryzyka powodziowego sporządzonymi przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w granicach opracowania nie występują obszary, na których wystąpienie powodzi jest wysokie, średnie lub niskie, a także nie występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie, średnie lub niskie.

Fot.2. Dopływ potoku Sarkander znajdujący się w granicach opracowania

Ocenę stanu wód monitorowanych przez WIOŚ w Katowicach w latach 2010-2013 wykonano dla 125 JCWP. Stanu wód nie oceniono dla 35 JCWP, które osiągnęły dobry i powyżej dobrego stan/potencjał ekologiczny, a w których nie badano substancji chemicznych. Zgodnie z przeprowadzoną oceną w przypadku JCWP Olza górna od źródeł do granicy stan/potencjał ekologiczny oceniono jako dobry, natomiast stan wód oceniono jako zły o czym zdecydował stan chemiczny poniżej dobrego. W województwie śląskim na potrzeby badań JCWP zlokalizowanych było 161 punktów pomiarowo-kontrolnych. Jeden z nich zlokalizowano także na Bobrówce (PL02S1301_1128). Pod względem elementów biologicznych, Bobrówka we wskazanym punkcie pomiarowym została sklasyfikowana do III klasy, pod względem elementów hydromorfologicznych do I klasy, pod względem stanu fizykochemicznego do II klasy. Stan/potencjał ekologiczny Bobrówki (podobnie jak dla Olzy) został oceniony jako umiarkowany, natomiast stan wód jako zły.

W Cieszynie prowadzone również były badania osadów wodnych rzek wykonywanych w ramach podsystemu PMŚ - Monitoring jakości śródlądowych wód powierzchniowych. Punkt pomiarowy zlokalizowany jest na Olzie w Cieszynie. W tym miejscu stwierdzono osady zanieczyszczone trwałymi związkami organicznymi takimi jak: wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), pestycydy chloroorganiczne i polichlorowane bifenyle (PCB). Trwałe zanieczyszczenia organiczne (TZO) to oparte na węglu związki chemiczne i mieszaniny, związki uboczne pochodzenia antropogenicznego, które uwolnione do środowiska rozprzestrzeniają się poprzez powietrze i wodę do obszarów znacznie oddalonych od źródeł ich emisji. Trwałe zanieczyszczenia organiczne jako związki bardzo silnie toksyczne powodują bardzo duże zagrożenie dla środowiska. Obecność wysokich zawartości potencjalnie szkodliwych składników w osadach ujemnie wpływa na jakość

środowiska wód powierzchniowych. Zanieczyszczone osady mogą szkodliwie oddziaływać na zasoby biologiczne wód powierzchniowych i często pośrednio na zdrowie człowieka. Występujące w osadach metale ciężkie i inne substancje niebezpieczne mogą akumulować się łańcuchu troficznym do poziomu, który jest toksyczny dla organizmów wodnych, zwłaszcza drapieżników, a także mogą stwarzać ryzyko dla ludzi. Podczas powodzi zanieczyszczone osady mogą być natomiast przemieszczane na gleby tarasów zalewowych albo transportowane w dół rzek.

Wody podziemne

Obszar Cieszyna położony jest w karpackim regionie hydrogeologicznym, w podregionie zewnętrzno-karpackim. Na terenie gminy wody podziemne występują w obrębie utworów szczelinowych i szczelinowo-porowych (w utworach kredy i paleogenu). Warstwy wodonośne tworzą piaskowce i łupki.

Według Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000 – arkusz Cieszyn (1010) Państwowego Instytutu Geologicznego obszar opracowania projektu zmiany studium znajduje się w obszarze występowania głównych użytkowych poziomów wodonośnych rozciągającym się wzdłuż rzeki Olzy. Zwierciadło wód podziemnych zalega na głębokości od kilku do kilkunastu metrów pod powierzchnią terenu.

Wody podziemne w obrębie gminy Cieszyn a także w granicach opracowania projektu zmiany studium są wodami potamicznymi (mającymi kontakt hydrauliczny z rzekami) i występują głównie w postaci wód szczelinowych, rzadziej porowych w kontakcie ze szczelinowymi Są to również wody zasilające aluwia rzek górskich. Według podziału wód potamicznych opartym na zróżnicowaniu budowy geologicznej i rzeźby terenu, wody podziemne z terenu omawianej gminy należą do wód śródlessowych i lessowych, które mogą tworzyć poziom zawieszony na słabiej przepuszczalnych warstwach lub na kontakcie z podłożem skalnym (Richling, Ostaszewska, 2005).

Poziom wodonośny zlokalizowany wzdłuż Olzy nie jest izolowany, w związku z czym jest narażony na wpływ ewentualnych zanieczyszczeń pochodzących z lokalnych ognisk zanieczyszczeń. Poziomy z części północnej i wschodniej gminy, choć w mniejszym stopniu również są zagrożone, ze względu na brak stwierdzonych ognisk zanieczyszczeń. Poziom położony w części południowej gminy jest zagrożony w niskim stopniu – słaba izolacja, nie stwierdzono ognisk zanieczyszczeń.

W roku 2013 badania wód podziemnych w województwie śląskim prowadzone były w oparciu o krajową sieć pomiarową modyfikowaną pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz sieć regionalną uzupełniającą badania pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych wykorzystywanych do celów pitnych. Badaniami objęto 42 punkty w sieci krajowej i 61 punktów w sieci regionalnej. Na obszarze gminy Cieszyn nie znalazł się żaden z tych punktów pomiarowych.

Cieszyn zaopatrywany jest w wodę z ujęcia położonego poza terenem miasta, w Pogórze - gmina Skoczów. Administratorem ujęcia są Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. W przypadku wystąpienia przerw w dostawie wody z ujęcia w Pogórze, dostarczana jest ona z terenu Republiki Czeskiej oraz z ujęcia wody na zbiorniku Wiśla Czarne.

3.6. WARUNKI KLIMATYCZNE I POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Na terenie Cieszyna występuje topoklimat form wklęsłych i dolinnych z częstymi inwersjami temperatury powietrza. Obszary te są w największym stopniu narażone na niebezpieczeństwo przymrozków pochodzenia lokalnego oraz mgły.

W granicach opracowania występuję topoklimat zboczy, znajdujący się pomiędzy topoklimatem form wypukłych (na północy) i topoklimatem form wklęsłych (na południu). Klimat Cieszyna charakteryzuje się znaczną zmiennością, największy wpływ na kształtowanie warunków pogodowych tego obszaru wywierają masy powietrza z Atlantyku gdzie dominują wiatry zachodnie. Roczny rozkład opadów wykazuje dość dużą zmienność, najwyższe średnie miesięczne sumy opadów notuje się w czerwcu (128 mm) i lipcu (129 mm), a najniższe w lutym (43 mm) i styczniu (44 mm).

Na omawianym terenie, jak i w całej gminie Cieszyn, średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8 °C, średnia temperatura stycznia wynosi 2 °C. Okres wegetacyjny trwa ok. 225 dni. Średnia wilgotność wynosi do 78 %. Teren cechują korzystne warunki termiczne, wilgotnościowe oraz dobre przewietrzenie.

Na obszarach zurbanizowanych może być obserwowane zjawisko zwieszanej emisji ciepła przez systemy grzewcze i komunikację oraz większej pojemności cieplnej, na skutek zastąpienia roślinności masą bitumiczną, materiałami betonowymi betonową, czy ciemnymi połaciami dachów. Obszary zabudowane, charakteryzują się wyższą temperaturą zarówno w ciągu dnia jak i w nocy.

Zanieczyszczenia powietrza są główną przyczyną globalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego. Wpływają one również bezpośrednio na zdrowie ludzi, zwierząt i roślin, a także mogą niekorzystnie wpływać na glebę, wodę i inne elementy środowiska przyrodniczego. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczną odległość.

Dopuszczalne wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu, określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031).

Jak wynika z raportu Stan Środowiska w województwie śląskim w 2014 r., podstawowym źródłem zanieczyszczeń na terenie Śląska jest emisja antropogeniczna pochodząca głównie z działalności przemysłowej (emisja punktowa), z sektora bytowego (emisja powierzchniowa) oraz komunikacji (emisja liniowa). Największy udział w zanieczyszczeniu powietrza w Cieszynie ma emisja z sektora bytowego oraz emisja komunikacyjna związana z przebiegiem dróg wojewódzkich. Znacząca jest również emisja z zakładów przemysłowych zlokalizowanych w granicach miasta jak i w jego sąsiedztwie.

Wielkość emisji z palenisk i kotłowni domowych zależy przede wszystkim od rodzaju instalacji grzewczych, rodzaju stosowanych w nich paliw i stopnia izolacji termicznej budynków. Decyduje o tym w dużej mierze wiek budynków. Cieszyn charakteryzuje się znacznym udziałem starej zabudowy miejskiej (kamienice), o dużych stratach ciepłych, w których dominują indywidualne instalacje grzewcze na paliwa stałe: piece oraz kotły węglowe starego typu. Istotnym zagrożeniem dla stanu powietrza atmosferycznego jest spalanie odpadów w piecach domowych oraz coraz powszechniejsze opalanie domów drewnem, które może stać się istotnym źródłem emisji m.in. wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Ponadto z tego sektora emitowane są głównie: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, węglowodory oraz znaczne ilości pyłów.

W przeciwieństwie do zakładów przemysłowych, lokalne systemy grzewcze nie są wyposażone w urządzenia ochrony powietrza, a emitowane przez nie zanieczyszczenia nie podlegają żadnej kontroli w związku z czym wielkość tej emisji jest trudna do oszacowania. Mimo wprowadzania nowych technologii spalania konwencjonalnych paliw przez gospodarstwa domowe a także stosowania paliw gazowych, ogrzewania geotermalnego, działania te nie są jeszcze prowadzone na taką skalę, aby w sposób istotny wpłynąć na poprawę obecnego stanu, zwłaszcza ze względu na rachunek ekonomiczny gospodarstw domowych.

Na obszarze opracowania duży udział w zanieczyszczaniu powietrza ma również emisja komunikacyjna. Emisja zanieczyszczeń powodowana przez ruch komunikacyjny powstaje podczas: spalania paliw w silnikach, ocierania jezdni, opon i hamulców oraz wtórnego unoszenia drobin pyłu z powierzchni dróg (tzw. emisja wtórna). Szczególna uciążliwość ruchu drogowego wynika ze sposobu wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza (nisko nad ziemią, znacznego natężenia ruchu samochodowego oraz przebiegu dróg pomiędzy zabudową). W wyniku spalania paliwa dostają się do atmosfery zanieczyszczenia gazowe, głównie: dwutlenek węgla, tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, aldehydy, tlenki siarki. Powstające pyły zawierają związki ołowiu, kadmu, niklu, miedzi, a także wyższe węglowodory aromatyczne. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników, między innymi od natężenia i płynności ruchu, konstrukcji silnika i jego stanu technicznego, zastosowania dopalaczy i filtrów, rodzaju paliwa, parametrów technicznych i stanu drogi. Ze względu na osiadanie zanieczyszczeń atmosferycznych są one także źródłem skażenia wód powierzchniowych, gleb, roślinności oraz mają bardzo niekorzystny wpływ na życie i zdrowie ludzi.

Do dużych zakładów przemysłowych na obszarze gminy należą:

- SIGMAKALON CIESZYN S.A.,
- KRAFT FOODS Polska S.A. oddział „Olza”,
- Maszyny Elektryczne - CELMA S.A.,
- ELEKTROMETAL S.A.,
- Fabryka Automatyki Chłodniczej S.A.,
- LAKMA S.A.,
- MIROMETR Sp. z o.o.,
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego „JAN BIELESZ” Sp. z o.o.

Jednak ze względu na wyjątkowo łatwą migrację zanieczyszczeń atmosferycznych odczuwalne są również zanieczyszczenia emitowane przez zakłady na terenie Aglomeracji Górnośląskiej oraz Rybnickiego Okręgu Węglowego. Do największych emitentów zaliczyć można zakłady: EDF Polska Oddział w Rybniku; Tauron Wytwarzanie SA Oddziały: Jaworzno III, Łaziska, Łagisza, Siersza, Halemba; TAURON Ciepło SA Zakłady Wytwarzania: Nowa w Dąbrowie Gorniczej, Tychy, Katowice; ArcelorMittal Poland SA – Oddział Dąbrowa Gornicza. Nie bez znaczenia dla stanu powietrza atmosferycznego na terenie Cieszyna jest także wielkość emisji z Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego na terenie Czech.

Ocenę jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującą 2014 rok, przeprowadzono w oparciu o wyniki badań ze 148 stanowisk pomiarowych. W 2014 roku zakłady z terenu województwa śląskiego, uznanego za szczególnie uciążliwe dla środowiska, wyemitowały do atmosfery ogółem 734,2 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych i gazowych (bez dwutlenku węgla). Emisja zanieczyszczeń pyłowych ukształtowała się na poziomie 10,3 tys., co stanowiło 21,7% emisji krajowej. Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) ukształtowała się na poziomie 724,0 tys. ton i stanowiła 46,0% emisji w kraju. Wśród

emitowanych zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) dominowały: metan (60,9%), tlenek węgla (21,8%) i dwutlenek siarki (9,4%).

W 2014 roku w porównaniu do 2013 roku nastąpił spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych. Spadek ten związany był z realizacją wielu inwestycji korzystnych dla środowiska.

Tendencję do przekraczania poziomów dopuszczalnych średniorocznych, wykazuje przede wszystkim pył zawieszony PM₁₀. Znacznie większe stężenia obserwowane są w okresie od października do marca, czyli w sezonie grzewczym. W porównaniu do sezonu letniego, w sezonie zimowym zwiększa się prawie dwukrotnie lub trzykrotnie częstość przekraczania poziomu 24-godzinnego pyłu zawieszzonego oraz stężeń pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}, a od ośmio do ponad dwudziestokrotnie stężeń benzo(a)pirenu.

W 2014 roku, w porównaniu do 2013 roku, zmieniły się obszary przekroczeń dla stężeń średnich rocznych pyłu PM₁₀ oraz pyłu PM_{2,5}. Rozkłady stężeń tych parametrów oraz wyniki pomiarów wskazują brak przekroczeń średnich stężeń pyłu zawieszzonego PM₁₀ w granicach opracowania.

W cieplej porze roku, wysokie usłonecznienie, przy wysokich temperaturach maksymalnych sprzyjają występowaniu podwyższonych stężeń ozonu przyziemnego. Analiza opracowana przez Zakład Monitoringu i Modelowania Zanieczyszczeń Powietrza IMGW-PIB Oddział w Krakowie z/s w Katowicach wykazała, że rok 2014 był rokiem nietypowym: cieplejszym od wielolecia w sezonie zimowym i chłodniejszym z większą ilością opadów w sezonie letnim. Wyniki badań stężeń ozonu w 2014 roku wykazały przekroczenie poziomu celu długoterminowego na całym obszarze województwa śląskiego. Maksymalna 8-godzinna w ciągu roku kalendarzowego kształtowała się w zakresie 130 – 150 µg/m³. Na obszarze aglomeracji górnośląskiej oraz w powiatach żywieckim, cieszyńskim, bielskim i pszczyńskim występowały wartości przekraczające 150µg/m³.

Zgodnie z danymi stacji śląskiego monitoringu powietrza w Cieszynie średnie roczne stężenia dwutlenku azotu, tlenku azotu, tlenku siarki i tlenku węgla nie zostały przekroczone.

Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża prowadzony jest w 23 stacjach badawczych, z których dwie (w Katowicach i Raciborzu), znajdują się na terenie województwa śląskiego.

W 2014 roku na stacjach monitoringowych w województwie śląskim wykonano 185 pomiarów wartości pH dobowych próbek opadów. Wartości pH mieściły się w zakresie od 3,83 do 6,99. W przypadku 46% próbek stwierdzono „kwaśne deszcze”, czyli opady o wartości pH poniżej 5,6, oznaczającej naturalny stopień zakwaszenia wód opadowych, wskazując na zawartość w nich mocnych kwasów mineralnych. W porównaniu z rokiem 2013 r. stwierdzono wzrost ilości kwaśnych deszczy o 19%.

3.7. ŚWIAT ROŚLINNY I ZWIERZĘCY

Według podziału geobotanicznego Polski obszar Cieszyna położony jest w prowincji Górskiej-Środkowoeuropejskiej, podprowincji Karpackiej, dziale D-Karpaty Zachodnie, okręgu C – Beskidy. Rejon Pogórza Cieszyńskiego ze względu na żyzne gleby i stosunkowo nieduże wzniesienia bardzo szybko zaczął być użytkowany rolniczo, a szata roślinna została całkowicie przekształcona. Zbiorowiska roślinne zbliżone do naturalnych zachowały się w kilku zaledwie miejscach w okolicach miasta.

Szata roślinna na obszarze opracowania charakteryzuje się dominacją zbiorowisk łąkowych. Znajdują się one w obrębie doliny potoku Sarkander na siedliskach grądowych. Należy jednak zaznaczyć, iż siedlisko to w granicach opracowania w znacznym stopniu zmieniło swoją strukturę zarówno pod względem gatunkowym jak i zwartości drzewostanu. Na zieleń nieurządzoną składają się tutaj zbiorowiska krzewów i drzew, głównie liściastych. Na zieleń przyuliczną składają się pospolite gatunki drzew tj.: lipa, dąb, głóg, robinia, wierzba. Krajobraz obszaru opracowania posiada przeciętne walory estetyczne.

Fot.3. Łąki i zadrzewienia na obszarze opracowania.

Informacje na temat fauny gminy Cieszyn są fragmentaryczne, brak jest szczegółowej inwentaryzacji tego elementu środowiska przyrodniczego. Jednocześnie położenie Cieszyna przy ważnych korytarzach ekologicznych może wskazywać na przynajmniej okresowe bytowanie wielu gatunków zwierząt na terenie gminy i potencjalnie dużą różnorodność fauny.

Z ssaków na terenie gminy stwierdzono występowanie: sarny *Capreolus capreolus*, zająca szaraka *Lepus capensis*, borsuka *Meles meles*, wiewiórki *Sciurus vulgaris*, jeża wschodniego *Erinaceus concolor*, kreta *Talpa europaea*, ryjówki aksamitnej *Sorex araneus*, dzika *Sus scrofa*. Na terenie gminy występuje kilka gatunków nietoperzy: nocek Brandta *Myotis brandtii*, nocek rudy *Myotis daubetonii*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*. Z płazów stwierdzono występowanie 9 gatunków płazów: salamandry plamistej, rzekotki drzewnej, traszki zwyczajnej, traszki grzebieniastej, kumaka górskiego, ropuchy szarej, ropuchy zielonej, żaby trawnej i żaby jeziorkowej. W Cieszynie spotkać można także 5 gatunków gadów: jaszczurkę zwinłą, jaszczurkę żyworódkę, padalca zwyczajnego, zaskrońca zwyczajnego i żmiję zygzakowatą. Uwarunkowania siedliskowe gminy wpływają na bogaty skład awifauny. Na terenie Cieszyna odnotowano występowanie 122 gatunków ptaków, z czego 97 uznano za lęgowe. Do najczęściej spotykanych zaliczają się: drozd śpiewak, szpak, kapturka, pierwiosnek, kos, modraszka, bogatka i dzwonec.

Na terenie całego miasta Cieszyn świat zwierząt nie jest najbogatszy. Generalnie występują tu gatunki szeroko rozpowszechnione na kontynencie euroazjatyckim. Podczas wizji lokalnej w granicach obszaru opracowania nie stwierdzono obecności żadnego z większych z ww. zwierząt. Ze względu na obecny charakter zagospodarowania terenu, nie wyklucza się jednak ich okresowego występowania. Ponadto dopuszcza się możliwość występowania mniejszych z ww. gatunków, jednak ze względu na silną antropopresję terenów sąsiednich, nie można uznać przedmiotowego obszaru za teren sprzyjający zakładaniu siedlisk i rozwojowi tych gatunków.

Fot.4. Zachodnia część obszaru opracowania (ul. Katowicka) i tereny sąsiednie.

W granicach opracowania nie występują obszary ani obiekty objęte formami ochrony.

3.8. OCENA STANU ŚRODOWISKA I JEGO ODPORNOŚCI NA DEGRADACJĘ

Stan środowiska przyrodniczego, jako układ dynamicznie powiązanych komponentów, zależy w znacznym stopniu od działalności człowieka. Im jest ono bardziej wrażliwy na określony bodziec, tym mniej jest na niego odporny i odwrotnie.

O odporności środowiska przyrodniczego decyduje m. in. rodzaj utworów powierzchniowych i ich przepuszczalność – występowanie gruntów organicznych zwiększa podatność na kumulację zanieczyszczeń, a utworów przepuszczalnych przyczynia się do możliwości migracji zanieczyszczeń; jakość gleb – im jest wyższa klasa bonitacyjna, tym większy jest potencjał przyrodniczy; pokrywa roślinna – występowanie trwałej pokrywy roślinnej, wpływa na absorpcję zanieczyszczeń; głębokość zalegania wód gruntowych – płytsze zaleganie wód zwiększa podatność na zmiany stosunków wodnych tj. obniżenie zwierciadła wód podziemnych oraz możliwość zanieczyszczeń.

Obszar opracowania nie należy do terenów silnie przekształconych przez człowieka. W większości jest on pokryty zielenią, co wpływa korzystnie na zdolności samooczyszczenia. Pomimo tego, sąsiedztwo ciągów komunikacyjnych i terenów zabudowanych przyczynia się do pogorszenia jego stanu.

Niestety gleby na terenie gminy nie są objęte bieżącym monitoringiem.

Na terenie Cieszyna nie ma zlokalizowanych punktów kontrolno-pomiarowych państwowego monitoringu środowiska. Jakość wód podziemnych dla terenu Cieszyna została rozpoznana na potrzeby opracowania mapy hydrogeologicznej Polski 1 : 50 000 – arkusz Cieszyn (1010). Na podstawie wyników analiz stwierdzono, że na przeważającym terenie występują wody charakteryzujące się dobrą jakością, naturalnym chemizmem oraz słabymi zmianami antropogenicznymi. Podstawowe parametry analiz takie, jak mineralizacja ogólna, zawartość jonów Cl, NO₃, SO₄, Fe mieściły się na ogół w przedziale wartości normatywnych przewidzianych dla wód wykorzystywanych do picia i na cele socjalno-bytowe. Odnotowano podwyższone stężenia azotanów, głównie w granicach gęstej zabudowy, przy braku kanalizacji. Wykonywane dotychczas badania nie wykazywały trwałego skażenia tymi związkami na większym obszarze.

Ze względu na stopień przekształcenia antropogenicznego terenu gminy, wszystkie wody powierzchniowe narażone są na zanieczyszczenia związane z wprowadzaniem do rzeki ścieków komunalnych i przemysłowych, zanieczyszczenia obszarowe spływające z wodami opadowymi z terenów użytkowanych rolniczo i utwardzonych terenów komunikacyjnych.

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego stanowią głównie zanieczyszczenia komunikacyjne z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo omawianego terenu z drogami. Nie bez znaczenia są również systemy grzewcze budynków znajdujących się w sąsiedztwie obszaru opracowania.

Na analizowanym obszarze głównym czynnikiem kształtującym klimat akustyczny jest hałas pochodzący z terenów komunikacyjnych, generowany przez ruch samochodowy występujący na ul. Katowickiej oraz na trasie S1.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są linie elektroenergetyczne średniego i wysokiego napięcia. Przez obszar opracowania przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV. Jej oddziaływanie, ze względu na swe parametry, jest znaczące, przejawiające się głównie w postaci pola elektromagnetycznego, jednak jest ono zdecydowanie niższe w przeciwieństwie np. stacji bazowych telefonii komórkowych, które na przedmiotowym terenie nie występują.

4. SKUTKI I OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

4.1. SKUTKI I OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM Z PUNKTU WIDZENIA JEGO ZGODNOŚCI Z UWARUNKOWANIAM I OKREŚLONYMI W OPRACOWANIU EKOFIZJOGRAFICZNYM

Wytyczne i ograniczenia zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym:

- dla terenów o predyspozycjach do pełnienia kilku różnych funkcji użytkowych, przy wyborze ostatecznego rodzaju zagospodarowania należy kierować się zasadą ostrożności i minimalizacji negatywnych skutków środowiskowych,
- na terenie miasta są zlokalizowane liniowe obiekty uciążliwe dla środowiska i mieszkańców. Zaproponowano wprowadzenie stref uciążliwości (oddziaływania) tych obiektów na środowisko. W strefach tych należy ograniczać rozwój funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej, a preferować rozwój funkcji przemysłowej, komunikacyjnej, leśnej lub rolniczej,
- na obszarach wskazanych do pełnienia przede wszystkim funkcji przyrodniczej powinno zostać wprowadzone ograniczenie rozwoju zabudowy lub całkowity zakaz zabudowy,

- nową zabudowę mieszkaniową lokalizować w sąsiedztwie zabudowań już istniejących, tak, aby nie dopuszczać do rozpraszania zabudowy oraz optymalnie wykorzystać istniejącą infrastrukturę techniczną,
- nowe budynki powinny odpowiadać formą i kształtem obiektom już istniejącym i lokalnym tradycjom,
- wykorzystywać tzw. „istniejący ślad” – tzn. przebudować, rozbudować istniejące fragmenty dróg w pierwszej kolejności, nowe szlaki wytyczać w ostateczności.

Obszar objęty opracowaniem zlokalizowany jest w centralnej części miasta, w okolicach drogi ekspresowej S1, przy drodze powiatowej nr 2712S. Jest to teren niezabudowany, ale położony w otoczeniu terenów, gdzie nastąpiła już silna ingerencja człowieka w środowisko naturalne. Uwzględniając powyższe wytyczne i ograniczenia zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym na przedmiotowym obszarze wprowadza się przeznaczenia poszczególnych terenów zgodnie z kierunkiem polityki przestrzennej miasta. Zachowuje się przebieg istniejących ciągów komunikacyjnych, a zapisy projektu I zmiany studium dotyczące lokalizowania nowej zabudowy mają na celu wprowadzenie ładu przestrzennego oraz zachowania zasad zrównoważonego rozwoju, i są zgodne z wytycznymi opracowania ekofizjograficznego.

Obszar opracowania nachylony jest w kierunku wschodnim w stronę doliny cieku wodnego, który stanowi dla terenów znajdujących się w jego otoczeniu swoisty korytarz ekologiczny, co jest istotne z punktu widzenia ochrony środowiska.

W granicy opracowania występuje także osuwisko zwietrzliny na skalnym podłożu (oznaczone nr 69, Cieszyn), które zostało sklasyfikowane, jako osuwisko aktywne okresowo. W projekcie I zmiany studium uwzględnia się granicę obszaru tego osuwania i wprowadza się na tym terenie nakaz uwzględnienia występujących warunków gruntowych w przypadku zmiany zagospodarowania tego terenu.

4.2. SKUTKI I OCENA USATLEŃ ZMIANY STUDIUM Z PUNKTU WIDZENIA WŁAŚCIWYCH PROPORCJI POMIĘDZY TERENAMI O RÓŻNYCH FORMACH UŻYTKOWANIA

W wyniku ustaleń projektu I zmiany studium powierzchnia terenów przeznaczonych do zabudowy nie ulegnie zmianie. Opracowanie projektu I zmiany studium wprowadza zmianę w zakresie przyszłej funkcji tego terenu - z terenu o funkcji handlowo-usługowej na teren o funkcji produkcyjno-usługowej. Analiza sposobu zagospodarowania terenów sąsiadujących z obszarem objętym zmianą wskazuje, iż proponowany sposób zagospodarowania terenu nie spowoduje zachwiania proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Projekt I zmiany studium ma na celu zdefiniowanie ww. przeznaczenia terenu oraz sprecyzowanie wskaźników i parametrów, które pomogą regulować rozwój tych terenów. Ponadto zapisy studium ustalają ochronę terenów cennych przyrodniczo, a przestrzeganie zapisów dotyczących powierzchni zabudowy i pozostawienie określonej powierzchni biologicznie czynnej w sposób maksymalny ograniczy presję na środowisko.

4.3. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA, KTÓRE MOGĄ WYNIKNĄĆ Z PROJEKTOWANEGO PRZEZNACZENIA TERENU

4.3.1. PRZYJĘTE ZAŁOŻENIA

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy jako podstawowe przyjęto założenie, że autorzy projektu I zmiany studium uwzględnili wszystkie aspekty ochrony środowiska. Zapisy ustaleń

projektu I zmiany studium przygotowane zostały tak, by w możliwie maksymalnym stopniu ograniczyć negatywne oddziaływanie przyszłych aktywności na stan środowiska naturalnego i zdrowie mieszkańców. Szczegółowe lokalizacje nowych inwestycji muszą być określane z uwzględnieniem przepisów odrębnych, dotyczących m.in. ochrony środowiska, co stanowi dodatkowe zabezpieczenie przed potencjalną degradacją środowiska. Zapisy projektu I zmiany studium traktuje się w niniejszej prognozie jako stan faktycznego zagospodarowania przedmiotowego obszaru.

W celu otrzymania metodologicznej przejrzystości prognozy oddziaływania ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze dokonano klasyfikacji poszczególnych terenów pod kątem potencjalnych zagrożeń stanu środowiska, mogących wystąpić w wyniku realizacji założeń studium. Określono również przewidywany zasięg oddziaływania, jego rodzaj oraz trwałość i odwracalność. Ponadto scharakteryzowano wpływ ustaleń I zmiany studium oraz rodzaj oddziaływania na tereny przyległe do obszaru opracowania. W ramach powyższej klasyfikacji wydzielono dwie grupy, które przedstawiono na rysunku oraz scharakteryzowano w niniejszym tekście:

A - tereny, na których prognozowany wpływ ustaleń projektu I zmiany studium będzie generował uciążliwości, ale dla którego inne ustalenia projektu I zmiany studium mają charakter kompensujący: teren wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług **M1PU**, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej **M2MNU**,
B - teren, na którym prognozowany wpływ ustaleń projektu I zmiany studium będzie generował znaczne uciążliwości dla środowiska: **podstawowy układ drogowy**.

4.3.2. PROGNOZA SKUTKÓW WPŁYWU USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Przyjęte i przedstawione w punkcie 4.3.1 założenia niniejszej prognozy opracowano w odniesieniu do wydzielonych grup, oznaczonych na rysunku „Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń I zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna” literami A i B. Przewiduje się następujące oddziaływanie ustaleń I zmiany studium na środowisko przyrodnicze, krajobraz i zdrowie mieszkańców:

A – tereny, na których prognozowany wpływ ustaleń projektu I zmiany studium będzie generował uciążliwości, ale dla których inne ustalenia projektu I zmiany studium mają charakter kompensujący:

Do grupy tej zaliczono tereny które wskazano pod wytwórczość, bazy, składy i magazyny oraz usługi **M1PU** oraz zabudowę mieszkaniową jednorodziną i zabudowę usługową **M2MNU**. Należy zauważyć, że są to teren przeznaczone już pod zainwestowanie, a zmiana studium w odniesieniu do terenu M1PU ma na celu jedynie zmianę kierunku tego przeznaczenia, co wiąże się również ze zmianą wskaźników urbanistycznych dla nowego terenu. Wprowadzenie wspomnianego zainwestowania w odniesieniu do zapisów dla tego terenu w obowiązującym studium przyczyni się do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej z 15% na 20%. Pomimo tego, przewiduje się występowanie niskiej emisji oraz zwiększenie ilości produkowanych śmieci i ścieków w przypadku lokalizowania nowej zabudowy na tym terenie. W ramach kompensacji negatywnych skutków znaczenie

będzie miała wcześniej wspomniana powierzchnia terenu biologicznie czynnego, wymóg odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków oraz odprowadzania wód opadowych do kanalizacji deszczowej. Można zatem uznać, że nie będzie występowało zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego.

Oddziaływanie I zmiany studium na środowisko i krajobraz można ocenić w następujący sposób:

- pod względem charakteru zmian – jako obojętne potencjalnie niekorzystne,
- pod względem intensywności przekształceń – jako duże i zupełne,
- pod względem bezpośredniości oddziaływania – jako bezpośrednie,
- pod względem okresu trwania oddziaływania – jako długoterminowe,
- pod względem częstotliwości oddziaływania – jako stałe i okresowe,
- pod względem zasięgu oddziaływania – jako miejscowe,
- pod względem trwałości przekształceń – jako częściowo odwracalne.

B - teren, na którym prognozowany wpływ ustaleń projektu I zmiany studium będzie generował znaczne uciążliwości dla środowiska:

Do grupy tej zaliczono teren, które wskazano jako **podstawowy układ drogowy**. Należy zauważyć, iż przedmiotowy teren jest zagospodarowany – jest to jedna z głównych dróg w mieście ul. Katowicka. Jej wpływ można w chwili obecnej ocenić negatywnie pod kątem środowiska przyrodniczego. Najbardziej zaznacza się to w stanie czystości powietrza, środowiska gruntowo-wodnego, klimacie akustycznym oraz lokalnych warunkach mikroklimatycznych. Na terenie drogi publicznej występuje niemal całkowite ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej, znaczna emisja hałasu i depozycja zanieczyszczeń, zwłaszcza atmosferycznych – węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki oraz zanieczyszczenie wód opadowych substancjami ropopochodnymi.

Oddziaływanie studium na środowisko i krajobraz można ocenić w następujący sposób:

- pod względem charakteru zmian – jako niekorzystne,
- pod względem intensywności przekształceń – jako duże i zupełne,
- pod względem bezpośredniości oddziaływania – jako pośrednie i bezpośrednie,
- pod względem okresu trwania oddziaływania – jako długoterminowe,
- pod względem częstotliwości oddziaływania – jako stałe i okresowe,
- pod względem zasięgu oddziaływania – jako miejscowe i lokalne,
- pod względem trwałości przekształceń – jako nieodwracalne.

4.3.3. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zostały skatalogowane w ramach Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397.). Dzielą się one na *mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko* lub *mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko*.

W przedmiotowym opracowaniu nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, z wyłączeniem inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej. Wspomniane inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej należy realizować zgodnie z aktualnymi przepisami prawa oraz na zasadach określonych w ramach przeprowadzonych ocen oddziaływania na środowisko.

Warto jednak nadmienić, iż studium – jako dokument – określa politykę przestrzenną gminy, na podstawie którego opracowany będzie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, stanowiący już prawo miejscowe, w ramach którego przewiduje się lokalizację danego przedsięwzięcia, a ustalenie potencjalnego wpływu na środowisko nastąpić będzie na poziomie realizacji konkretnej inwestycji m. in. przy uzyskaniu pozwolenia na budowę.

4.4. SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU, W TYM PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

4.4.1. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Występująca na terenie opracowania różnorodność biologiczna jest uboga. Pomimo faktu, że obecnie jest to teren jeszcze niezabudowany, położony jest on w sąsiedztwie jednej z głównych dróg w mieście, cmentarza komunalnego oraz osiedla wielorodzinnego. W związku z tym lokalizacja zabudowy usługowo-produkcyjnej w niewielkim stopniu wpłynie niekorzystnie na różnorodność biologiczną, przejawiać się to będzie głównie w zmniejszeniu powierzchni biologicznie czynnej, zanieczyszczeniach z ciągów komunikacyjnych przewidzianego zagospodarowania oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

W celu zwiększenia ochrony omawiany dokument:

- określa minimalną powierzchnię biologicznie czynną,
- określa wskaźniki intensywności zabudowy, aby w racjonalny sposób zagospodarować teren.

4.4.2. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA

Wpływ ustaleń i zmiany studium na zwierzęta i rośliny związany będzie głównie z zanieczyszczeniami atmosfery oraz możliwością skażenia środowiska gruntowo – wodnego substancjami ropopochodnymi. Obszar opracowania jest wyposażony w infrastrukturę techniczną, w związku z tym, zgodnie z zapisami studium, odprowadzanie ścieków odbywać będzie się do oczyszczalni ścieków. Biorąc jednak pod uwagę, iż ekosystem obszaru opracowania jest ubogi, można przyjąć, iż skala oddziaływania w omawianym zakresie jest niewielka.

4.4.3. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Realizacja ustaleń i zmiany studium na człowieka ograniczy się przede wszystkim do zagospodarowania przedmiotowych terenów. Zapisy projektu i zmiany studium wskazują, że miasto jest bardzo dobrze wyposażone w infrastrukturę techniczną. Obszar opracowania położony jest przy jednej z głównych ulic w mieście, gdzie wszystkie media są dostarczane. Zapisy zmiany studium określają również wskaźniki intensywności powierzchni zabudowy oraz powierzchni biologicznie czynnej. W związku z powyższym należy uznać, iż ogólnie

zaprojektowane przeznaczenie terenów, przy zachowaniu wszystkich zakazów i nakazów, nie powinno stwarzać zagrożenia dla zdrowia oraz życia ludzi.

Dodatkowym oddziaływaniem na ludzi będzie pole elektromagnetyczne od istniejąca linia wysokiego napięcia 110 kV zlokalizowanej w granicy opracowania. Ograniczenie oddziaływania tego pola oraz ochrona ludzi przed negatywnymi skutkami tego oddziaływania będzie polegało na wyznaczeniu stref ochronnych od linii elektroenergetycznej, w której to obowiązywał będzie zakaz lokalizacji obiektów na stały pobyt ludzi. Strefy te są określane przez zarządców sieci oraz przepisy odrębne.

4.4.4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Tereny wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług stanowią zagrożenie dla wód gruntowych, wód powierzchniowych, a także pośrednio podziemnych. W studium wskazane jest infrastruktura techniczna, którą posiada miasto. Jest ona stale modernizowana i rozbudowywana, w związku z czym ochrona wód gruntowych i powierzchniowych będzie wystarczająca i prawidłowa.

4.4.5. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Skutki realizacji ustaleń I zmiany studium, przejawiające się emisją zanieczyszczeń do atmosfery, związane będą ściśle z charakterem prowadzonych działalności. Źródłem emitowanych zanieczyszczeń będą głównie systemy grzewcze budynków usługowo-produkcyjnych oraz obsługująca ten teren komunikacja. W zapisach studium przewiduje się wprowadzanie nowych technologii grzewczych przyjaznych dla środowiska co będzie powodować zmniejszenie tzw. niskiej emisji. Ponadto wciąż rosnący postęp technologiczny oraz restrykcyjne wymogi i normy z zakresu ochrony środowiska skutecznie pozwolą na ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

4.4.6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI I GLEBĘ

Tereny objęte zmianą studium to tereny jeszcze niezainwestowane. Natomiast aktualne ustalenia studium przewidują na tym terenie usługi o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w związku z czym ustalenia I zmiany studium wpłyną korzystniej na powierzchnię ziemi i gleby niż aktualnie obowiązujące przeznaczenie. Pomimo tego nowe przeznaczenie terenu wpłynie w znacznym stopniu na jego zagospodarowanie. Częściowo rekompensatą dla powierzchni ziemi i gleb jest już wcześniej wspomniana minimalną powierzchnią terenu biologicznie czynnego. Projektowane zagospodarowanie przedmiotowego obszaru może spowodować pojawienie się lokalnych ognisk zanieczyszczeń gleb substancjami ropopochodnymi oraz osadami.

4.4.7. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

W obrębie analizowanego obszaru oraz w jego sąsiedztwie występuje krajobraz antropogeniczny. Realizacja planowanego przeznaczenia dopuszcza wprowadzenie do obecnego krajobrazu nowych elementów kubaturowych, które będą zdecydowanie mniej „agresywne” niż obiekty, które mogłyby powstać przy pozostawieniu aktualnych ustaleń studium (obiekty usługowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²). Zapisy I zmiany studium dopuszczają nową zabudowę na obszarze opracowania, co przyczyni się do uatrakcyjnienia tego terenu pod kątem inwestycyjnym oraz dopuści taką zabudowę, która

będzie komponować się z otoczeniem. Pozwoli to na pozytywny odbiór tej przestrzeni w otaczającym go krajobrazie.

4.4.8.PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT LOKALNY

Na przedmiotowym obszarze, w odniesieniu do aktualnych ustaleń studium, nastąpi zmniejszenie intensywności zabudowy. Pomimo tego, zabudowa, która jest planowana na tym obszarze może mieć wpływ na modyfikację klimatu lokalnego, szczególnie w odniesieniu do emisji ciepła. Wzrost powierzchni utwardzonych i powierzchni zewnętrznych ścian budynków przyczynią się do podwyższenia średniej temperatury powietrza. Na ograniczenie negatywnych zjawisk związanych z rozwojem zabudowy będzie miało wpływ zachowanie wskazanych w zapisach studium minimalnych powierzchni biologicznie czynnych na poszczególnych terenach. Ponadto niedalekie sąsiedztwo potoku Sarkander i terenów zielonych będzie pozytywnie wpływać na warunki aerosanitarne panujące w okolicach tego obszaru.

4.4.9.PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Rozpatrywane zagospodarowanie nie powinno być źródłem nadmiernych uciążliwości. W odniesieniu do aktualnych ustaleń studium czyli zabudowę związaną z obiektami handlowo-usługowymi o pow. sprzedaży powyżej 2000 m², przewiduje się, że oddziaływanie na klimat akustycznym będzie mniejsze. Pomimo tego oddziaływanie mogą generować samochody poruszające się po drogach publicznych, drogach wewnętrznych oraz parkingach, które mogą zostać zlokalizowane na terenie opracowania i w jego sąsiedztwie. Niemniej jednak przebieg dróg oraz lokalizacja miejsc do parkowania w okolicach obiektów usługowych jest nieodzowna.

4.4.10.PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Zasoby naturalne to elementy przyrody mające znaczenie dla bytowania i gospodarki człowieka. Ich głównym źródłem jest litosfera, hydrosfera, biosfera i atmosfera. W szczególności są to gleby, surowce mineralne, lasy, wody, rośliny, zwierzęta.

Przewiduje się, że planowane przeznaczenie terenu w odniesieniu do obowiązujących ustaleń studium będzie miało mniejsze oddziaływanie na zasoby naturalne. Z uwagi jednak na fakt, że teren ten w rzeczywistości nie jest jeszcze zagospodarowany, planowane przeznaczenie terenu i zmiany studium przyczyni się do częściowego zniszczenia naturalnych zasobów środowiska. Jest to nieodzowny element przy realizacji tego typu zabudowy, związany z postępującą cywilizacją i potrzebą zagospodarowania nowych terenów w centrum miasta. Ponadto znajdujące się w obszarze opracowania gleby, rośliny, zwierzęta nie mają szczególnego znaczenia jako zasoby naturalne, zaś surowce mineralne nie występują. W związku z tym, w omawianym zakresie, nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń studium.

4.4.11.PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Na terenie objętym opracowaniem nie występują obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków, stanowiska archeologiczne oraz zabytki wpisane do rejestru zabytków.

4.4.12. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu I zmiany studium teren opracowania pozostanie w planowanym zagospodarowaniu określonym w obowiązującym studium jakim jest „wielkopowierzchniowy” obiekt handlowo-usługowy, dla którego również obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Przeznaczenie tego terenu w obowiązującym studium jak i w planie miejscowym, na obiekt usługowy o powierzchni sprzedaży powyższej 2000 m² będzie w znaczący sposób oddziaływać na środowisko przyrodnicze i tereny sąsiednie niż aktualnie planowane przeznaczenie. Generować będzie to wzrost ruchu komunikacyjnego, a co za tym idzie zwiększenie zanieczyszczenia gleby i powietrza spalinami i zanieczyszczeniami ropopochodnymi. Ponadto dla tego terenu powierzchnia biologicznie czynna ustalona jest na poziomie 15%, natomiast w I zmianie studium planuje się przeznaczyć min. 20 % tego terenu pod zielen. Również realizacja takiego obiektu może przyczynić się do zaburzenia ładu przestrzennego w postaci wielkiego obiektu kubaturowego, który w krajobrazie będzie odstawał od sąsiedniej zabudowy. Brak realizacji ustaleń I zmiany studium spowoduje także, że nie zostaną zaspokojone aktualne potrzeby gminy tj. teren ten nie zostanie przeznaczony pod wytwórczość, bazy, składy i magazyny oraz usługi różne.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU ZMIANY STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE

5.1. OBSZARY OBJĘTE FORMAMI OCHRONY PRZYRODY

W granicach obszaru opracowania nie występują formy ochrony przyrody.

5.2. GRUNTY ROLNE I LEŚNE

Na analizowanym terenie nie występują grunty rolne i leśne.

5.3. OBSZARY Z UDOKUMENTOWANYMI ZŁOŻAMI SUROWCÓW NATURALNYCH I REGIONALNYMI ZASOBAMI WÓD

Analizowany obszar nie jest położony w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych.

Z uwagi na brak występowania w granicach opracowania terenów udokumentowanych złóż surowców mineralnych, nie przewiduje się żadnych skutków wpływu ustaleń zmiany studium na kopaliny.

5.4. OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNE

Na terenie objętym opracowaniem nie występują formy ochrony krajobrazu kulturowego oraz zabytków i dóbr kultury współczesnej.

6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

6.1. DOKUMENTY NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I WSPÓLNOTOWYM

Temat ochrony środowiska stanowi jedną z najważniejszych polityk Unii Europejskiej, ze względu na to, iż obejmuje swym zakresem wszystkie dziedziny życia społecznego i gospodarczego oraz przewiduje realizację działań o efektach długofalowych. W związku z tym, polityka wspólnotowa musi znajdować odzwierciedlenie w strategiach niższego rządu. Podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską jest VI Program Działań Środowiskowych zatytułowany *Środowisko – nasza przyszłość, nasz wybór*. Obszary priorytetowego działania obejmują zagadnienia, dotyczące zmian klimatu, przyrody i bioróżnorodności środowiska, a także zdrowia i jakości życia, zasobów naturalnych oraz odpadów. Cele programu opierają się ponadto na zapisach Traktatu z Maastricht, które zawierają główne zasady polityki w zakresie ochrony środowiska: zasadę integrowania, „zanieczyszczający płaci”, usuwania zanieczyszczenia u źródła, zapobiegania, ochrony. Szczególną wagę przykładają się do tematyki zmian klimatycznych, co wiąże się z wypełnianiem zobowiązań Unii Europejskiej związanych z ratyfikacją Protokołu z Kioto, którego obowiązujące ustalenia przedłużono do 2020 r. Obecnie trwają prace Unii Europejskiej nad VII Programem Działań Środowiskowych, który ma obowiązywać do 2020 r.

Ww. dokumenty, w części związanej z zagospodarowaniem przestrzennym, zostały prawidłowo zaimplementowane głównie poprzez wskazanie zasad zainwestowania poszczególnych terenów z uwzględnieniem integracji działań inwestycyjnych z wymogami ochrony środowiska. Ponadto studium wskazuje prawidłowe rozwiązania w zakresie ochrony środowiska, szczególnie w dziedzinie zaopatrzenia w media, co wpisuje się w ogólne zasady oszczędnego gospodarowania zasobami środowiska oraz likwidacji zanieczyszczeń najbliższej źródła.

6.2. DOKUMENTY NA SZCZEBLU KRAJOWYM

Nadrzędnym strategicznym celem polityki ekologicznej państwa sformułowanym w dokumencie *Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do 2016 r.* w zakresie planowania przestrzennego jest uwzględnianie wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wdrożenie koncepcji korytarzy ekologicznych, uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, określenie zasad ochrony zasobów złóż kopalin, uwzględnienie wyników monitoringu środowiska w zakresie powietrza, wód i hałasu.

Zagadnienia poruszane w ww. dokumencie zostały uwzględnione poprzez racjonalne zagospodarowanie terenów przydatnych do inwestowania z zaakcentowaniem potrzeb ochrony środowiska.

6.3. DOKUMENTY NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM

Nadrzędnym celem *Programu ochrony środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.* jest: ochrona środowiska naturalnego z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców regionu. W ramach poszczególnych działań dąży się do: poprawy jakości

środowiska, racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych, ochrona przyrody, poprawy bezpieczeństwa ekologicznego oraz edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Podobnie jak w przypadku dokumentów krajowych należy stwierdzić, że analizowany projekt prawidłowo realizuje zadania postawione przez dokumenty wojewódzkie. Studium w wystarczającym zakresie przedstawia zagadnienia z zakresu ochrony środowiska, ochrony zdrowia ludzi itd. Jego ustalenie nie wprowadzą żadnych znaczących zmian, powodujących zagrożenia zdrowia mieszkańców, mienia i środowiska, a proponowane zainwestowanie zostało wprowadzone z poszanowaniem zrównoważonego rozwoju omawianego obszaru.

7. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO ZAPISÓW ZAWARTYCH W STUDIUM

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 96, poz. 1110) oraz z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska.

Analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, które ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogą powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Analizowany obszar zlokalizowany jest w odległości ok. 1,5 km od granicy polsko-czeskiej. Skala realizacji zainwestowania oraz jej funkcja wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług i zabudowy mieszkaniowej nie spowoduje jednak żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji ma charakter lokalny, a ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało niewielki zasięg

8. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

8.1. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI STUDIUM

8.2. NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ TERENU

Ocenia się, że w zakresie ograniczenia negatywnego oddziaływania na gleby i powierzchnię terenu, najważniejszym rozwiązaniem będzie zapobieganie przeznaczaniu nadmiernej ilości terenu pod powierzchnie utwardzone i zabudowane poprzez określenie powierzchni zabudowy oraz biologicznie czynnej – co przedmiotowy projekt uwzględnia.

8.3. NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

W zakresie minimalizacji negatywnych skutków dla powietrza, najważniejszym zadaniem jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez zalecenie stosowania ekologicznych systemów grzewczych oraz odnawialnych źródeł energii – co przedmiotowy projekt uwzględnia.

8.4. NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA WODY

W zakresie ograniczania negatywnego działania na wody, najważniejszym rozwiązaniem będzie odprowadzanie ścieków sanitarnych do oczyszczalni ścieków poprzez rozbudowę systemu odprowadzania ścieków oraz odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji deszczowej.

8.5. EMISJA HAŁASU

W ustaleniach studium nie wprowadzono obowiązku wprowadzenia czynnych form ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne) z uwagi na charakter funkcji docelowej terenu: tereny wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług.

8.6. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W ZMIANIE STUDIUM

Studium jest opracowaniem mającym na celu wskazanie kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta a co za tym idzie określenie jego podstawowych kierunków rozwoju.

Biorąc pod uwagę cel i geograficzny zasięg opracowania, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania winna przedstawiać rozwiązania alternatywne, do tych zawartych w projektowanym dokumencie.

Jednakże ze względu na niewielką powierzchnię obszaru opracowania, istniejące zainwestowanie, położenie oraz konsultacje i analizę prac projektowych pod kątem istniejących uwarunkowań zarówno przyrodniczych jak i planistycznych, jedynym alternatywnym rozwiązaniem jest pozostawienie aktualnego przeznaczenia określonego w studium dla tego terenu. Jednak, tak jak zostało to wskazane w niniejszym opracowaniu, pozostawienie obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² na omawianym obszarze, będzie pociągało za sobą dużo większe zmiany w środowisku, niestety na jego niekorzyść. Dlatego też, ustalenia zawarte w analizowanym dokumencie są zdecydowanie lepszym rozwiązaniem dla środowiska oraz rozwiązaniem pod kątem planistycznym dla obszaru będącego w takiej lokalizacji. Jest to również wynik kompromisu pomiędzy wymogami ochrony szeroko pojętego środowiska (przyrodniczego, kulturowego, życia człowieka), a koniecznością rozwoju urbanistycznego i społecznego. W możliwy sposób wykorzystują instrumenty planistyczne służące do zrównoważonego rozwoju terenów zurbanizowanych, nie ingerują w obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, zawierają rozwiązania korzystne dla środowiska. Ponadto przedstawiony projekt I zmiany studium jest zgodny z aktualnymi zamiarami władz miasta w zakresie zagospodarowania tego obszaru.

8.7. OCENA MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ELIMINUJĄCYCH LUB OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, W TYM NA KRAJOBRAZ, KTÓRE MOGĄ WYNIKAĆ Z REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

Analizując całokształt zagadnień przyrodniczych na opracowywanym obszarze można stwierdzić, że zamierzenia podane w projekcie I zmiany studium obejmujące teren położony po północnej stronie cmentarza komunalnego przy ul. Katowickiej uwzględnia zasady ochrony środowiska w stopniu należyтым, ograniczając możliwość powstania istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz zdrowie ludzi.

8.8. PROPOZYCJE INNYCH USTALEŃ SPRZYJAJĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA

Z uwagi na formę przyszłych inwestycji oraz proponowane zapisy związane z ochroną środowiska naturalnego, nie wskazuje się potrzeby wprowadzania dodatkowych ustaleń mających na celu polepszenie ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

9. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM ORAZ PROPOZYCJE CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

W zakresie częstotliwości przeprowadzania analiz aktualności zarówno studium, jak i planów miejscowych przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewidują w art. 32, iż: wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzenia w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach (art. 57 ust. 1 – 3 i art. 67 ww. ustawy) oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego, a następnie przekazuje radzie gminy wyniki tych analiz, co najmniej raz w czasie kadencji rady. Z kolei rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie aktualności studium i planów miejscowych, a w przypadku uznania ich za nieaktualne, w całości lub w części, podejmuje działania mające na celu uaktualnienie tych opracowań. Podstawowym kryterium oceny powinny być nie tylko zapisy planów, ale również ich konkretna realizacja w terenie. Ponieważ ww. analiza sporządzana jest przynajmniej raz w czasie trwania kadencji postuluje się, aby obejmowała nie tylko ocenę stanu zagospodarowania, ale również aspekty środowiskowe. Jednocześnie skutki realizacji postanowień planu będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa mieszkańców, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

Przewidywane metody analizy realizacji postanowień projektu I zmiany studium pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do:

- oddziaływania projektowanego zagospodarowania terenu:
 - odnośnie przedsięwzięć, dla których wydano decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych, obowiązywać będzie monitoring środowiska w zakresie i metodach określonych w wydanej decyzji,
 - w przypadku skarg mieszkańców na uciążliwości powstałe w wyniku prowadzonej działalności, w oparciu o uchwalone studium i plan, analizę realizacji miejscowego planu i badanie skażenia środowiska, powinien przeprowadzić odpowiedni organ administracji samorządowej;
- przestrzegania ustaleń dotyczących przeznaczenia i zagospodarowania terenu, ustaleń dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ochrony i kształtowania środowiska i ładu przestrzennego:
 - powinny być prowadzone okresowe przeglądy zainwestowania obszaru i realizacji studium i miejscowego planu, wykonywane przez administrację samorządową na potrzeby oceny prowadzonej polityki przestrzennej.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsze opracowanie stanowi prognozę oddziaływania na środowisko ustaleń I zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna obejmującej teren położony na północ od cmentarza komunalnego przy ul. Katowickiej.

Dokument opracowany został na podstawie analizy projektu I zmiany studium, opracowania ekofizjograficznego, inwentaryzacji przyrodniczej, analizy funkcjonalno-przestrzennej oraz materiałów dotyczących charakterystyki i stanu środowiska przyrodniczego. Sporządzony zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w celu oceny skutków, jakie mogą nastąpić w wyniku realizacji ustaleń studium. Uwzględnia wszystkie najważniejsze komponenty środowiska naturalnego i ich wzajemne powiązania.

Obszar I zmiany studium o powierzchni ok. 5 ha zlokalizowany jest przy jednej z głównych ulic miasta – ul. Katowickiej, a dokładnie na północ od cmentarza komunalnego. Jest to teren niezagospodarowany, w części zadrzewiony i porośnięty roślinnością łąkową.

W prognozie skutków wpływu ustaleń I zmiany studium na środowisko przyrodnicze wyznaczono dwie grupy. W pierwszej grupie znalazły się tereny, na którym prognozowany wpływ ustaleń projektu I zmiany studium będzie generował uciążliwości, ale dla których inne ustalenia studium mają charakter kompensujący. Do tej grupy zalicza się teren **wytórczości, baz, składów, magazynów i usług oraz teren zabudowy mieszkankowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej**. Druga grupę natomiast stanowi teren, na którym prognozowany wpływ ustaleń projektu I zmiany studium będzie w **znaczny** stopniu niekorzystny dla środowiska. Jest to teren **podstawowego układu drogowego**.

Dla ochrony środowiska zapisy studium wskazują w jaki sposób ma rozwijać się infrastruktura techniczna w mieście, aby w jak najlepszy sposób ochronić środowisko przyrodnicze przed niekorzystnymi czynnikami występującymi w granicach miasta Cieszyna.

Ustalenia I zmiany studium określają również na odpowiednim poziomie szczegółowe zasady zagospodarowania, takie jak powierzchnia biologicznie czynna czy intensywność zabudowy, które będą wyznacznikiem dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji zabudowy na obszarze opracowania, a zarazem będą ograniczały do minimum negatywne oddziaływanie tego przeznaczenia na środowisko. Niemożliwe jest jednak całkowite wyeliminowanie niekorzystnych skutków płynących z projektowanego zagospodarowania, ponieważ są one naturalną konsekwencją procesów urbanizacyjnych i inwestycyjnych.

Zachowanie wszelkich ustaleń projektu prowadzących do minimalizacji negatywnego oddziaływania inwestycji na poszczególne komponenty środowiska – spowoduje, iż zagrożenie płynące ze zmian sposobu użytkowania terenów będzie nieznaczne.

Zestawienie w prognozie potencjalnych zagrożeń oraz przedstawienie przewidywanych skutków realizacji studium, nie jest równoznaczne z likwidacją czy wyeliminowaniem wszelkich „niebezpieczeństw” dla środowiska, jakie mogą w przyszłości powstać. Niemniej jednak na etapie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko I zmiany studium, sygnalizuje się możliwość wystąpienia zagrożeń, zaś likwidacja bądź ich zmniejszenie, możliwe jest dopiero na etapie realizacji poszczególnych inwestycji.